

CURZIO MALAPARTE

Muss/ El Gran Imbécil

SEXTO PISO, TRADUCCIÓN DE JUAN RAMÓN AZAOLA, 2013

► Con estas dos obras Malaparte consigue hacer una semblanza del «motor principal del fascismo»: Benito Mussolini. Muss. Retrato de un dictador es un texto fascinante y ambivalente hacia la figura del Duce, cuya capacidad de seducción explica el poder que llegó a concentrar. En El Gran Imbécil, posteriormente, Malaparte logra hacer una hermosa sátira del otrora todopoderoso Duce, ahora sometido al escarnio de su pueblo. Ambos textos conforman un fascinante retrato de Mussolini, realizado por uno de los escritores más recuperado y valorado en los últimos años.

FERRAN PLANES

El desbarajuste

LIBROS DEL ASTEROIDE, TRADUCCIÓN DE CARLOS MANZANO, 2013

► Primera traducción al castellano de una de las mejores crónicas de la segunda república, la guerra civil española y el exilio en la que **Ferran Planes** recoge sus vivencias. «Me proponía encabezar este libro con otro título: *La coña*. Reconozco que no lograba encontrar otro que encajara». Toda una declaración de intenciones: lejos de mixtificaciones y versiones idílicas de lo sucedido, el autor hace un relato sincero de su experiencia, sin preocuparse por quedar en buen lugar. Testimonio tragicómico e iconoclasta, más cercano a la literatura picaresca o a la novela de aventuras que a unas memorias al uso.

GEORGE BERNARD SHAW

Manual de socialismo y capitalismo para mujeres inteligentes

RBA, 2013

► **Shaw** publicó esta obra en 1928, un año antes de la gran crisis que asoló a los países occidentales. Tenía 72 años, y décadas de actividad política a sus espaldas. De modo que, como afirma **Margaret Walters** en su introducción, el lector tiene en sus manos «uno de los manifiestos socialistas más clásicos, tan certero hoy como cuando fue escrito». Shaw ofreció en este texto una explicación accesible y lúcida del socialismo y del capitalismo. Y sin duda la reciente crisis que ha conmocionado al mundo atestigua la vigencia de unas ideas que no pueden dejar indiferente a ningún lector preocupado por la justicia social.

ABBAS BEYDOUN

Un minuto de retraso sobre lo real

VASO ROTO EDICIONES, TRADUCCIÓN DE LUZ GÓMEZ GARCÍA, 2012

► Estimula leer: «Seduzco a una mujer con la herida del pecho, con la herida de la pierna. La atraigo con el dedo roto hacia la cama». Las palabras proceden del poema *Frialdad*, y están en este libro de **Abbas Beydoun**, poeta, novelista, periodista, que pasó por la cárcel por su militancia de izquierdas antes de convertirse en uno de los escritores más respetados del Líbano, editor del periódico *As-Safir*. Aquí recoge en un volumen bilingüe tres de sus libros fundamentales. *Una temporada en Berlín* y *Puertas de Beirut* sobre la identidad como ruptura y *La muerte*, en la que nos toma las medidas indaga en el sentido poético del absurdo.

Les trilogies de Salterton, Deptford i Cornish de Robertson Davies (1913-1995) ens acosten a un autor posseïdor d'una gran cultura, hàbil en el retrat i en la creació de trames sorprenents que desprenen una inextingible passió per narrar.

Els escenaris de Robertson Davies

Narrativa

PER **ALFRED MONDRIA**

■ Ens advertia **Isaiah Berlin** que no hauríem de cometre l'arrogància de menystenir la força de les idees. Una observació que es pot traslladar també a la narrativa, tot i que la qüestió és calibrar el pes i la presència que sistemes de pensament i creences han d'ocupar en una novel·la. Allunyat del catàleg exhaustiu de **Thomas Mann** o de l'espiral opressiva de l'existencialisme, l'escriptor canadenc **Robertson Davies** optà (dins la línia anglosaxona) pel joc erudit i l'humor com a programa. Per les seues pàgines apareixen exigents apunts de teologia i filosofia, debats com el paper de la ciència i les humanitats en la societat moderna, al mateix temps que es recrea en els motius d'inspiració de la pintura renaixentista o repassa diferents tendències arquitectòniques i decoratives, teatrals i operístiques. Això sí, tots aquests apartats d'una immensa cultura són sempre supe-ditats a l'evolució de la trama, a definir millor el caràcter dels personatges o resoldre amb més tensió una seqüència. El desplegament d'idees té la seua importància, però sense apoderar-se d'uns arguments on el que realment importa és abordar amors dissortats i matrimonis feliços, què provoquen els conflictes familiars i com els amics plantegen les seues particulars rivalitats. Agrupades en trilogies per desplegar amb més amplitud cada cicle narratiu, Davies basteix el seu món a partir dels misteris que embolcalla la religió (l'ombra del pecat original) i els mites, encara que amb hedonisme combatiu subratlla: he vist pecadors de moltes classes, però el més estúpid és el que peca i no disfruta.

Un to càlid, d'ironia bondadosa amb alguns pessics sarcàstics conformen el dibuix de Salterton,

una petita ciutat on s'origina l'acció de la primera trilogia amb una de les grans passions de l'autor, el gènere dramàtic. En *A merced de la tempestad* (un somriure a **Jane Austen**) conviuen en una companyia de teatre aficionat vanitats desfermades a l'encalç del millor paper, anhels amorosos i il·lusions artístiques més difícils de dominar que amb actors professionals. Aquesta capacitat de Davies per al retrat també és central en *Levadura de malicia*, una aproximació caricaturesca al periodisme de províncies, on un director presumptuós, un redactor vell (llandós i florit) i un jove amb pretensions d'escriure la gran novel·la èpica sobre Canadà vagaregen entre advocats dickensians i acadèmics atrapats amb estudis irrisoris. Trampes i exigències que requereix l'aprenentatge vital, com les que ha de sortejar una jove cantant en *Una mezcla de flaquezas* per evitar caure sota l'encanteri de ferotges egos artístics que si no són adorats es converteixen en depredadors. L'autor mostra a partir de fets menors (un testament amb clàusules cruels, un anunci fals) els seus dons narratius, amb escenes de transició que revelen aspectes insòlits dels protagonistes, diàlegs on queda inserit un colp d'efecte i personatges que entren i ixen d'escena amb un ritme coreogràfic.

Moltes novel·les de Davies orbiten sobre dos punts, el passat que sempre acaba per enyorir-se del destí i les dificultats que comporta reconstruir una biografia, un doble eix que fa avançar el mecanisme de la *Trilogia de Deptford*. Una bola de neu llançada amb poca punteria desencadena en *El cinquè en joc* el curs d'unes vides condicionades per aquesta acció casual. Enmig de presbiterians guiats pel concepte de condemna i de baptistes amb sentiments exacerbats, la senyora Dempster es comporta amb innocent absència de por i de culpa. Davies introdueix en aquest relat un dels seus millors personatges, Dunstan Ramsay, un professor d'institut mutilat en la Primera Guerra Mundial, especialista

ROBERTSON DAVIES

Trilogia de Salterton

► A merced de la tempestad (2011), Levadura de malicia (2011), Una mezcla de flaquezas (2012).

Trilogia de Deptford

► El cinquè en joc (2007), Manticora (2006), El mundo

de los prodigios (2006).

Trilogia de Cornish

► Ángeles rebeldes (2008), Lo que arraiga en el hueso (2009), La lira de Orfeo (2009).

► Traducció: Carles Miró, Miquel Martínez-Lage i Concha Cardeñoso.

► LIBROS DEL ASTEROIDE, 2012

en hagiografia i art religiós, captivat per la poesia que contenen les llegendes. El llac i les topades que genera l'amistat (amb un rerefons atàvic) dels dos protagonistes deixen rastres de pares a fills: *Manticora* recull la confessió a una doctora jungiana per part d'un advocat ostentós de la seua riquesa i vulnerable quan ha de girar els ulls cap a la seua família. Uns descendents que no deixen d'ajustar comptes amb els seus vincles a Deptford, com el mag (un tenebrós supervivent) en què es basa *El mundo de los prodigios*, on es reflexiona a través d'un triangle de veus sobre els límits d'acostar-se satisfactoriament als secrets del protagonista.

Ara bé, quan alguns episodis escapen al raciocini, Davies explora entusiasta les potencialitats del mite: la reducció de l'experiència universal a la seua essència. En aquest sentit la *Trilogia de Cornish* gira al voltant de les peripècies del reverent Darcourt (una criatura fascinant, pickwickiana) amb les gestions de l'herència d'un pintor que també exerceix de falsificador, comerciant d'art i espia. Aquest religiós no dubta a acudir a textos apòcrifs, herètics o gnòstics per explicar-se la realitat, o senzillament a les ensenyances de les cartes del Tarot. La dissecció del món acadèmic (implacable amb la pompositat i l'exhibicionisme professorals en *Ángeles reAlfred Mondriabeldes*) i el contrapunt de l'ambient dels negocis configuren la millor sèrie narrativa de Davies, que en *Lo que arraiga en el hueso* tracta d'encaixar les peces fosques de l'existència de Francis Cornish per tal de demostrar els flancs més dèbils de les teories que elaborem sobre l'atzar i el lliure albir. Enemic del transcendentalisme, Davies desvela predileccions i credos personals, però tan sols

es mostra incondicional d'un manament: hem d'extraure el millor del que la fortuna ens procura, una forma intel·ligent de tancar la dicotomia entre atzar i destí. Una rialla còmplice i sàvia que coloreja *La lira de Orfeo*, on l'objectiu és finalitzar una òpera inacabada de Hoffmann. Davies és feliç quan narra el procés d'assajos, enveges i guerres bilioses entre actors i músics, el precari entramat d'equilibris en l'estrena d'una òpera. Tots els artistes són fills d'Hermes, puntualitza l'autor quan es mou (esmunyedís i tàctic) en la frontera que separa plagis, homenatges i influència creativa.

Amb aquest instint jugarer Davies perfila personatges de segona línia, com l'aparició fugaç d'un jesuïta gasiú, brut, responsable de monòlegs sense aturador. O bé Liesl, una gegant bisexual amb dosis d'alta cultura i esnobisme intimidatori. La dialèctica entre Déu i el dimoni té els seus representants en el mefistofèlic Parlabane —un farsant pascalà— i el restaurador Saraceni, ampul·lós, calculador i cínic. Si de cas, el personatge amb més encant siga Maria, una gitana que estudia l'obra de **Rebelais** i que malgrat capes d'erudició no pot desfer-se de la seua identitat ancestral. Davies exposa virtuts i limitacions del seu país alhora que es distancia de discursos grandiloqüents i assumeix sense complexos la seua ubicació perifèrica de canadenc respecte a la cultura anglesa. Amb posat chestertonian s'endinsa en l'època victoriana amb visites constants a **Trollope**, **Dickens**, les **Brönte** o **Stevenson**, referències que mai amaga i que junt a una llista inacabable d'autors fixen obertament la seua constel·lació literària, una alternança d'escriptors venerats i utilitzats amb un innat sentit de l'humor. Les oficines d'objectes perduts dels aeroports estan plenes de llibres que viatgen malament, ens recorda Davies, qui entén la literatura com una forma sofisticada (i accessible) de diversió.

